

SAMSUN İLİ EĞİTİM EYLEM PLANI

2018 - 2023

SAMSUN İLİ EĞİTİM EYLEM PLANI (2018-2023)

Hazırlayan
Doç. Dr. Alper KESTEN

Küresel ekonomide değişim ve dönüşümlerin yaşandığı çağımızda, ülkemizde yapılan yatırımların 2023 vizyonu doğrultusunda planlanmasının son derece önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu vizyonu gerçekleştirmek için kamu sektörü, özel sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarıyla toplumun bütün taraflarının ortak akıl bilinciyle hareket etmesi son derece değerlidir.

Bu kapsamda, Samsun ilinin Türkiye ekonomisinin gelişim ve toplumsal dönüşüm sürecine uyum gösterebilmesi amacıyla, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) koordinasyonunda başlatılan 2018-2023 Samsun İli Sektörel Eylem Planları çalışması tamamlanmıştır. Çalışma kapsamında, başkanlığında toplanan yönetim heyetince belirlenen 11 adet sektörel konu başlığında Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) tarafından görevlendirilen akademik personel moderatörlüğünde ve raportörlüğünde sektörlerin ilgili kurumlarından ve bütün paydaşlarından destek alınarak katılımcı bir anlayışla raporlar hazırlanmıştır. Çalışmalarda ilgili sektördeki uluslararası eğilimler dikkate alınarak ülkemizin ulusal ölçekli planlarına, akademik çalışmalarına değin geniş yelpazeli bir bilgi dağarcığından istifade edilerek Samsun için yapılması gerekenler ortaya konulmuştur. Böylece her sektörel eylem planında yıllara sair, hangi kurumların beraber çalışarak hangi faaliyetleri gerçekleştireceği konusunda detaylı bir yol haritası belirlenmiştir. İlgili kurumlarımız, bu eylem planları içerisinde ilimizin sektörel bazda gereksinimlerine göre, Samsun'da farklılık yaratacak 5 yıllık proje ve faaliyetlerini tasarlama imkânı bulacaktır.

Sektörel eylem planlarının ilimizin ekonomik ve sosyal kalkınması için yol gösterici olmasını temenni ederken, bu çalışmaların hazırlanmasında emeği geçen Ondokuz Mayıs Üniversitesi, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve OKA yetkililerine teşekkür ederim. Sektörel eylem planlarının ilimize hayırlı olmasını dilerim.

OSMAN KAYMAK
Samsun Valisi

İÇİNDEKİLER

Eğitim Eylem Planı Yönetici Özeti	6
Giriş ve Yönetici Özeti	6
Raporun Amacı ve Kapsamı	6
Yöntem ve Temel Bulgular	6
Giriş	8
Mevzuar Analizi	10
Durum Analizi	13
Veri Toplama Süreci	23
Eylem Planları	27

EĞİTİM EYLEM PLANI YÖNETİCİ ÖZETİ

Giriş ve Yönetici Özeti

Raporun Amacı ve Kapsamı

Samsun Sektörel Eylem Planı çerçevesinde hazırlanan Eğitim Eylem Planı; Hükümetimiz, Millî Eğitim Bakanlığı ve İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 2023 vizyonuna uygun olarak kısa ve orta vadede eğitim alanında belirlenen stratejik hedeflerin Samsun ilinde uygulamaya dönüştürülmesine yönelik bir rapordur.

Hem Karadeniz bölgesinin en fazla nüfusa sahip şehri olması hem ekonomik gelişmişlik düzeyi hem de Türk tarihindeki yeri itibarıyla önemli bir yere sahip olan Samsun'un eğitim alanında da bulunduğu orta sıralardan daha üst noktalara ulaşması için alınacak önlemleri ve atılması gereken adımlara bu raporda yer vermeye çalışılmıştır. Eylem planının ilk bölümünde güncel verilerden de faydalanılarak Samsun'un eğitim alanındaki durumu hem niceliksel hem de niteliksel boyutlarıyla ortaya koyulmuştur. Verilerden yola çıkarak yapılan bu inceleme sonucunda son yıllarda Samsun Maarif hareketi gibi il bazında yapılan çalışmalarla eğitimin kalitesini artırmaya yönelik önemli girişimlerde bulunulduğu, okullaşma, eğitim-öğretimin kalitesinin artırılması ve il çapında okuma yazma oranlarının artırılması noktasında önemli gelişmeler sağlandığı gözlemlenmiştir. Bu gelişimin devamının sağlanması ve hedeflerin gerçekçi ve uygulanabilir projelerle yürütülmesi açısından hazırlanan eylem planının önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca hazırlanan eylem planı Samsun İl MEM'nce hazırlanacak olan 2019-2023 stratejik planı içinde önemli bir kaynak olma özelliğine sahiptir.

Eylem planı hazırlanırken Samsun il genelindeki 17 ilçede eğitimle ilgili olduğu düşünülen birçok paydaşa ulaşılarak hazırlanacak eylem planının olabildiğince geniş bir kitleyi kapsamaya çalışılmıştır. Hazırlanan eylem planı her ne kadar eğitim boyutunu ön plana alsada da değişik sektörlerden katılımcıların da iştirakleriyle daha geniş bir yelpazede güvenlikten, istihdamdan; aile ve sosyal politikalarından, gençlik hizmetlerine kadar pek çok alanda öneriler sunulması sağlanmıştır. Öğretmeni, velisi, STK yöneticisi, okul müdürü, ilçe MEM'ne kadar her kesimden katılımcının görüşleri doğrultusunda hazırlanan Samsun Eğitim Eylem Planında yer alan performans göstergelerinin hayata geçirilmesi durumunda Samsun ilinin eğitim alanında 2023 hedeflerine bir adım daha yaklaşacağı düşünülmektedir.

Yöntem ve Temel Bulgular

Veri toplama sürecinde öncelikle 10 yıllık kalkınma planı, orta vadeli program, 65. Hükümet Programı, Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi, MEB ve İl MEM stratejik planları gibi temel kaynaklar taranarak eylem planı için ön hazırlık yapılmıştır. Samsun Sektörel Eylem Planı Eğitim Bölümü veri toplama süreci çeşitli çalıştaylar ve bu çalıştaylarda uygulanan nitel araştırma yöntemlerinden Odak Grup Görüşmesi yoluyla yürütülmüştür.

Bu amaçla 2'si Samsun Merkez'de İlçe Millî Eğitim Müdürleri ve Sektör Temsilcileriyle; 17'si Samsun'un tüm ilçelerinde ilçe şube MEM'leri; resmi ve özel ilköğretim, ortaokul ve lise müdürleri; resmi ve özel anaokulu, ilköğretim, ortaokul ve lise öğretmenleri; okul aile birliği temsilcileri, STK temsilcileri ve kurum temsilcileri (Aile ve Sosyal Politikalar İl Md., Gençlik ve Spor İl Md., Emniyet Md., Belediye temsilcisi, Sendika temsilcileri) katılımıyla toplam 19 çalıştay ve odak grup görüşmesi yapılmış toplantılara toplam 456 kişi katılmıştır.

Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak MEB'nin eğitim ve öğretim sisteminin sorun ve gelişim alanlarına uygun olarak 3 temada 22 temel başlık altında toplanmıştır.

- **Eğitim ve Öğretime Erişim**
  - Okul öncesi eğitimde okullaşma
  - Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin uygun eğitime erişimi
  - Bazı okul türlerine yönelik olumsuz algı
  - Hayat boyu öğrenmeye katılım
  - Hayat boyu öğrenmenin tanıtımı
  - Öğrencilere yönelik oryantasyon faaliyetleri
  - Zorunlu eğitimden erken ayrılma
  - Taşınmalı Eğitim
  - Yurt ve pansiyonların doluluk oranları
- **Eğitim ve Öğretimde Kalite**
  - Elektronik ders içerikleri
  - Eğitimde ve öğretim süreçlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı
  - Öğretim programı geliştirme süreci ve etki analizi
  - Okuma kültürü
  - Üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim ve öğretim hizmetleri
- **Kurumsal Kapasite**
  - İkili eğitim, kalabalık sınıflar ve birleştirilmiş sınıf uygulaması
  - Okul ve kurumların fiziki ve teknolojik kapasitesi ve donatımı
  - Eğitim, çalışma ve sosyal hizmet ortamlarının kalitesi
  - Ödenek dağıtım kriterleri ve ödeneklerin etkin ve verimli kullanımı
  - Alternatif finansman kaynakları ile ulusal ve uluslararası fonların etkin kullanımı
  - Okul ve kurumların bütçeleme süreçlerindeki yetki ve sorumlulukları
  - Hizmet içi eğitim kalitesi ve uzaktan hizmet içi eğitim uygulamaları
  - Okul aile birlikleri ve ailelerin katılımı

Bu temalar altında 28 Eylem ve bu eylemlere uygun olarak performans göstergeleri oluşturularak eylem planı hazırlanmıştır.

SAMSUN İLİ EĞİTİM EYLEM PLANI (2018-2023)

Giriş:

Samsun'un Eğitim Tarihi

Canik Sancağındaki Eğitim-Öğretim Kurumları: Canik Sancağı, Osmanlı topraklarına katılmadan önceki dönemlerde bir ara Hıristiyanların kültür ve eğitim merkezlerinden birisi olmuştur. Bölge, Müslümanların eline geçtikten sonra ve özellikle Osmanlıların yönetimindeyken eğitim-öğretim de belli bir geleneğin devamı şeklinde olmuştur. Bilindiği gibi bu gelenek klasik medrese eğitimidir.

Medreseler, Temel Eğitimin birinci basamağından yükseköğretimin son basamağına kadar olan eğitim-öğretimi kapsar. Bunlar, Klasik Dönemin her tür ve düzeydeki örgün eğitim kurumları olup o günün şartlarında alternatifleri yoktur. Ancak 18. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'ndeki yenileşme hareketleri döneminde gerek program gerek şekil ve gerekse içerik yönünden medreselere karşı alternatif eğitim-öğretim kurumları ortaya çıkmıştır. Daha çok Batı standartlarına göre kurulup faaliyet gösteren bu okullar, önceleri devletin başkenti İstanbul'da, daha sonra da taşra kentlerinde yayılmaya başlamışlardır.

Canik Sancağı'nda Bulunan Temel Eğitim Kurumları: Bilindiği gibi Osmanlılar'da Temel Eğitimin birinci kademesi, önceleri Sıbyan Mektepleri adı altında örgütlenmişken yenileşme hareketlerinden sonra Sıbyan Mekteplerinin yanında "İptidailer" de kurulmaya başlanmıştır.

Osmanlı'nın kuruluş ve yükseliş döneminde diğer kurumlarda olduğu gibi Sıbyan Mekteplerinde de kaliteye önem verilmiştir. Fakat sonraları diğer kurumlarda olduğu gibi Sıbyan Mekteplerinde de yozlaşma başlamış ve gittikçe fonksiyonlarını yitirmişlerdir. Tanzimat'tan sonraki gelişmelerde ise Temel Eğitimin çağdaşlaştırılması amacıyla "İptidailerin" kurulduğunu görüyoruz. İptidailerdeki eğitim-öğretim "Usul-i Cedide"(Yeni Usul) adı altında yürütülmüştür. 19. yüzyıla kadar Temel Eğitim Kurumu görevini yerine getirmiş Sıbyan Mektepleri çoğu kez bir caminin veya mescidin yanı başında inşa edilmiş bir odadan ibaretti. Amaçları, Müslüman çocuklara okuma- yazma öğretmek, Kuran-ı Kerim'i ezberletmek, dinî bilgiler vermek ve kısmen de matematik kavratmak olan sıbyan mekteplerinin sayılarını verirken normal mekânların dışında camilerin ve mescitlerin eklentileri gibi gözüken ama aynı görevi yerine getiren yerleri de hesap etmek gerekir.

Sıbyan mektepleri ve iptidailerle ilgili sağlıklı resmî bilgilerimiz 19. yüzyılda devlet tarafından çıkarılmaya başlanan Salnamelere dayanmaktadır.

Canik Sancağı'nda Bulunan Rüştîyeler (Ortaokullar): Rüştîyeler Tanzimat arifesinde II. Mahmut döneminde sıbyan mekteplerine yönelik yapılması düşünülen ıslah çalışmaları sonucu açılmıştır.1845 yılında toplanan Muvakkat Maarif Meclisi tarafından rüştîyeler, Darülfünun'a öğrenci yetiştiren okullar olarak kabul edilmiştir.1869 Nizamnamesi yeni hükümler getirdikten sonradır ki rüştîyeler hızla bütün illerde açılmaya başlanmıştır.

1869 Trabzon Vilayeti Salnamesi'ne göre Samsun'un merkezinde 43 öğrencisi bulunan 1 rüştiye varken bu sayı 1871'de Samsun (Merkez) dâhil olmak üzere Çarşamba, Bafra ve Ünye'de birer olmak üzere toplam 4 rüştiyeye çıkmıştır. 1876 yılında Osmanlı Devleti'nin sınırları içinde bulunan rüştiye sayısı 384 olup bunların 6'sı 207 öğrencisi ile Samsun'da eğitim ve öğretim vermektedir.

İdadiler:1869 yılında kurulması öngörülen; ancak 1873'te açılabilmiş olan idadilerin, 1906 yılında askerî ve özel idadiler dâhil olmak üzere ülke genelinde toplam sayıları 109'a çıkmış olup bu tarihe kadar Samsun' da (Canik) açılmış yalnız 1 idadi vardır.

Samsun'da Cumhuriyet Öncesi Temel Eğitim: 15. yüzyılın birinci yarısında bütünüyle Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girmiş bulunan Samsun'daki eğitim- öğretim her yönüyle Osmanlı (Müslüman-Türk) geleneğinin etkisinde gelişmiştir. Zaman yönünden gerilere gidildikçe eğitim-öğretimin nicelik ve niteliği hakkında bilgimiz azalsa bile yine de son yüzyıllarla ilgili yeterince bilgiye ulaşılabilmektedir.

Samsun'da Cumhuriyet Öncesi Ortaöğretim: 1872 tarihli Trabzon Vilayeti Salnamesi'ne göre Samsun'un merkezinde 1 adet rüştiye mektebi (ortaokul) vardır.1903 tarihli Maarif Salnamesi'ne göre ise biri kız olmak üzere 2 adet rüştiye mektebi bulunmaktadır. Yine aynı tarihli salnameye göre bir de idadi bulunmaktadır. Ayrıca bu tarihlerde yine Samsun'un merkezinde özel 1 idadi bulunmaktadır.1905–1906 eğitim-öğretim yılında ülke genelinde 109 adet idadi mektebi (okulu) bulunmakta olup biri özel olmak üzere ikisi Samsun'un merkezindedir.

Merkez ve Vilayet Maarif Teşkilatı: 1869 tarihli Maarif-î Umumiye ve 1870 tarihli İdare-i Umumiye Vilâyet Nizamnamelerinin yapılmasını gerektirdiği Maarif Müdürlükleri ve Maarif Meclisleri teşkilatına 1881 yılına kadar başlanılamamıştır. Maarif Nezareti'nden bu işe dair yapılan 25 Recep 1299 (Miladi 1881) tarihli resmî bir ilanda, "Her tarafça emr-i maarifin intişar ve terakkisi evlâd-î ahalinin teshil-i hüsn-i talim ve terbiyeleri maksadı hayır mirsadinâ bu kerre dahi devletçe bir büyük fedakârlık icrasilevilâyât-i şahane birer maarif müdürü ve maiyetlerine birer de müfettiş tayin olunmuş ve peyderpey tâyin edilmekte bulunmuş olduğu bildirilmiştir. 27 Rebiyülevvel 1299 tarihine rastlayan 4 Şubat 1882'de vilâyâta birer Maarif Müdürü ve maiyetlerine de müfettişler tayini karargirolmağla..." Sivas ve Van Maarif Müdürlerine ilk tayinler yapılmıştır. Bu sırada Maarif Müdürlerinin reisliği altında vilayet merkezlerinde birer de Maarif Meclisi teşkil edilmiştir.1896 tarihinde Samsun'da 'Maarif-i Millîye' örgütü kurulmuştur. Maarif-i Millîye örgütü müdürlüğüne ise Ali Bey getirilmiştir.1910 yılında Samsun bağımsız mutasarrıflık haline getirilmiş ve Samsun'da Maarif Müdürlüğü ilk defa oluşturulmuştur. Samsun' un ilk Maarif Müdürlüğü'ne ise Alâattin Bey getirilmiştir.

1923–1924 eğitim-öğretim yılında Samsun'da toplam 68 okul, 160 öğretmen ve 4.471 öğrenci vardır.

MEVZUAT ANALİZİ

2018-2023 Samsun ili Eğitim Stratejik Eylem Planı hazırlama çalışmaları çerçevesinde ilgili öğretim üyesi ve Millî Eğitim Müdürlüğü çalışanlarıyla aşağıdaki belgeler incelenmiş ve eylem planının ana yapısı oluşturulmuştur.

- Kamu Kuruluşları İçin Stratejik Plânlama Kılavuzu-DPT
- AB Büyüme Stratejisi
- Avrupa'da Eğitime Dayalı Temel Veriler
- Bilgi Toplumu Stratejisi
- 10. Ulusal Kalkınma Planı
- Orta Vadeli Program
- 65. Hükümet Programı
- Avrupa'da Öğretmen Eğitiminde Kalite Güvencesi
- Mesleki ve Teknik Eğitim Eylem Planı
- Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi
- TÜBİTAK VİZYON: 2023 Eğitim ve İnsan Kaynakları Raporu
- Kalkınma Planı ve Eğitim Özel İhtisas Komisyon Raporu
- Millî Eğitim Strateji Belgesi
- MEB Eğitim ve Öğretim Sisteminin Sorun ve Gelişim Alanları Hedef Belgesi
- MEB Bütçe Raporu
- Millî eğitim ile ilgili mevzuat
- Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 Sayılı KHK
- Millî Eğitim Temel Kanunu
- Sendikalar Kanunu
- Ayrıca eylem planlama hazırlık çalışmalarında Millî Eğitim Müdürlüğümüzün malî kaynakları da göz önünde bulundurularak kontrollü bir süreç yönetimi sağlanmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARLARI-KANUNLAR- TÜZÜKLER YÖNETMELİKLER

Bu bölümde Türk Millî Eğitim Sisteminin mevzuattan kaynaklanan görev ve sorumlulukları il MEM yetkililerince 3 temel başlıkta incelenmiştir.

- 1- Temel Yasal Yükümlülükler,
- 2- Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler, 3-Yönetmelik, Yönerge ve Genelgeler,

Ayrıca Bakanlığımızın tüm mevzuatı gözden geçirilerek yasal yükümlülükler listesi oluşturulmuştur. Yasal yükümlülükler ve mevzuat analizinin çıktıları daha sonraki aşamada MEB'in faaliyet alanlarının belirlenmesine ve misyonunun oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

- 1- Temel Yasal Yükümlülükler

Millî Eğitim Bakanlığının yasal çerçevesini belirleyen temel mevzuat, Anayasa ve kurumumuzun tabi olduğu uluslararası anlaşmalar ile yerine getirmekle yükümlü olduğu sorumluluklar irdelenmiştir.

a- Anayasa: T.C. Anayasasının Üçüncü Bölüm ve 42. Maddesine göre eğitim ilgili temel hak ve ödevler, hükme bağlanmıştır. 'Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz. Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir. Devlet, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır. Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez. Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası antlaşma hükümleri saklıdır'' olarak tanımlanmıştır.

b- Eğitimde AB ve Uluslararası Yükümlülükler,

MEB'in eğitimin uluslararası boyutuyla özel olarak ilgili iki birimi bulunmaktadır. Bunlar; Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ile Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'dür. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün görevleri; 14.09.2011 tarih ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'nın 26. maddesinde belirtilmiştir. Türkiye'de eğitimin Avrupa ve uluslararası boyutuna bakılacak olursa, Avrupa ülkelerinde çalışan ve yaşayan Türk vatandaşlarının ve aile bireylerinin eğitimiyle ilgilidir. Türkiye'de yaşayan ve çalışan Avrupalıların eğitimi de bununla birlikte ele alınmaktadır. AB üyesi veya aday ülkelerde yaşayan ve yaşadıkları ülke vatandaşı olan Türk kökenli insanlardır. Aynı şekilde Türk vatandaşı olan gayrimüslim azınlıkların eğitimi söz konusudur.

Uluslararası ve ikili anlaşmalarla bu insanların eğitimiyle ilgili gelişmeler sağlanmıştır. Türkiye eğitim ve kültür alanlarında AB'nin politikalarının hedef ve önceliklerini paylaşmaktadır. Eğitim Öğretim 2020 ile ortaya konulan hedefler Türkiye'nin de AB'ye uyum çerçevesinde hedefleri olmaktadır. Ülkemiz, Eğitim ve Öğretim 2010 Çalışma Programı ve stratejik çerçeve "Eğitim Öğretim 2020", Bologna süreci ve Birlik programlarının uygulanmasındaki etkinliğini, geliştirme çabasını devam ettirme yönünde kararlı adımlarla ilerlemektedir.

Öte yandan Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları bünyesinde yürütülen 2007-2013 yılları arasında kapsayan Hayat boyu Öğrenme (LLP-Lifelong Learning Programme) ve Gençlik (Youth in Action) Programları AB üyesi ülkeler, EFTA ülkeleri (Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn) ve Aday Ülkelerin (Türkiye) katılımıyla gerçekleştirilmekte iken 2013-2020 döneminde Erasmus+ adını alarak devam etmektedir. Genel ve mesleki eğitimin yanı sıra eğitimle ilgili tüm alt program ve faaliyetleri bütüncül bir yaklaşımla tek bir programda toplayan Hayat boyu Öğrenme Programı'nın genel hedefleri, ülkemizin eğitim ve öğretim hedefleriyle de örtüşmekte olup ülkemiz bu programa tam üye olarak katılım göstermektedir. Uluslararası boyutta ise; yıllardan beri hem Türk vatandaşları başka ülkelerde öğrenim görmekte ve öğretmen olarak çalışmakta hem de yabancılar Türkiye'de öğrenim görmekte ve öğretmen olarak çalışmaktadırlar.

2- Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler

Millî Eğitim Bakanlığının örgüt yapısını kapsamlı bir biçimde ele alan ve değiştiren yasa 2011 yılında çıkarılan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı; Anayasa, 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile kalkınma plan ve programları doğrultusunda millî eğitim hizmetlerini yürütmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir Bu yasaya göre Millî Eğitim Bakanlığı 'merkez örgütü', 'taşra örgütü', 'yurtdışı örgütü' ve 'hizmet birimleri' olmak üzere dört bölümden oluşturulmuştur. 652 sayılı KHK ile Millî Eğitim Bakanlığının örgütsel yapısında bir değişim süreci başlatılmıştır. Öncelikle merkez örgütü düzeyinde gerçekleştirilen değişim süreci, taşra örgütlerini de içerisine alacak şekilde genişletilmekte, ortaya konulan hedefler doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığının örgütsel pozisyonunu yeniden konumlandırmaktadır. Bakanlık merkez örgütü; Bakanlık Makamı, Talim ve Terbiye Kurulu, hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı birimlerden oluşur. Taşra örgütü olarak; her ilde ve ilçede bir Millî eğitim müdürlüğü bulunur. Yasayla, Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkili kılınmıştır. Bu yapılanma temellerini Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 15. Millî Eğitim Şurasında; Millî Eğitim Bakanlığı'nda hizmet esasına göre bir yapılanmaya gidilmesi, Bakanlık merkez teşkilatının daha ziyade makro düzeyde stratejik planlama, müfredat programı belirleme ve koordinasyon işleriyle uğraşması, bu tür üst düzey konuların dışındaki yetki ve sorumlulukların Bakanlık taşra birimlerine ve yerel yönetimlere devrinin gerçekleştirilmesi çalışmalarından almaktadır.

DURUM ANALİZİ

Dünya ve Türkiye’de Eğitime Genel Bakış

Zorunlu eğitim, ücretsiz ders kitabı, kampanyalar, sosyal destekler ve derslik sayısındaki artış başta olmak üzere son yıllarda uygulanan politikalar yardımıyla eğitime erişim artmıştır. Bu gelişmelerin neticesinde eğitimde kalma beklentisi 17 yıla yükselmiştir.

Tablo 1: Türkiye’de Öğrenci Sayıları

	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	Öğrenci Sayısı (Bin)	Brüt Okullaşma Oranı (Yüzde)	Öğrenci Sayısı (Bin)	Brüt Okullaşma Oranı (Yüzde)	Öğrenci Sayısı (Bin)	Brüt Okullaşma Oranı (Yüzde)
Okul Öncesi Eğitim (1)	1 156	46,8	1 209	49,3	1 316	52,1
İlköğretim (2)	10 712	103,9	10 572	102,9	10 490	100,7
a) İlkokul	5 434	101,1	5 361	99,2	4 970	96
b) Ortaokul	5 278	107,1	5 212	107,1	5 520	105,3
Ortaöğretim (2)	5 691	107,4	5 807	109,8	5 849	107
a) Genel Lise	2 902	54,8	3 047	57,6	3 136	56,5
b) Mesleki ve Teknik Eğitim	2 788	52,6	2 760	52,2	2 713	50,5
Yükseköğretim (3)	5 642	88,9	6 186	95,9	6 628	103,3
Örgün	2 793	39,5	3 108	40,9	3 259	42,4
Yaygın Eğitim (4)	9 908	-	8 700	-	8 700	-

Okul öncesi eğitimde 2016-2017 öğretim yılı verilerine göre, okullaşma oranı (4-5 yaş grubu) brüt yüzde 52,1’dir. Bu yaş grubundaki brüt okullaşma oranının en düşük olduğu il yüzde 35’le Ağrı iken en yüksek olduğu il yüzde 77,1’le Erzincan’dır.

Ortaöğretimde okullaşma oranları açısından bölgesel farklılıklar önemini korumaya devam etmektedir. Ortaöğretim zorunlu eğitim kapsamına alınmakla birlikte öğrencilere açık öğretime devam imkânı da tanınmıştır. Bu bağlamda ortaöğretimde okuyan öğrencilerin yüzde 26’sı açık öğretim lisesine kayıtlıdır. 2016-2017 öğretim döneminde devam edilen eğitim kademesinden bağımsız olarak farklı yaş grubundaki öğrencilerin net okullaşma oranları sırasıyla yüzde 70,4 (5Yaş), yüzde 98,1 (6-9 Yaş), yüzde 99,2 (10- 13 yaş) ve yüzde 87,4’tür (14-16 Yaş).

Mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda, 2016 yılı sonunda yapılan yasa değişikliği ile çıraklık eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınarak mesleki eğitim merkezleri ortaöğretim kurumları arasında sayılmıştır. Ayrıca, bölgelerin ihtiyaç duyduğu alanlarda özel sektörle işbirliği içerisinde 19 adet tematik mesleki ve teknik eğitim kurumu açılmış olup yaygınlaştırma çalışmalarına devam edilecektir.

Eğitime erişim başta olmak üzere kaydedilen iyileşmelere rağmen, eğitim kalitesinin yukseltilmesi, b6lgeler ve okul turleri arasındaki başarı d1zeyi farklılıklarının azaltılması ihtiyaçı 6nemini korumaktadır. Bu kapsamda 6đrenme ortamlarının niteliğinin eşitlik ve hakkaniyet 6er6evesinde artırılması, 6đretmen yetiştirme ve geliştirme sisteminin yeterlilikleri esas alan bir şekilde yeniden yapılandırılması, kariyer gelişim ve performans değerlendirme sisteminin oluşturulması, izleme ve değerlendirme faaliyetlerinde etkinlik sağlanması, akademik personelin nicelik ve niteliğinin artırılması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin m1fredata entegrasyonunun sağlanması, okul 6ncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve eğitim ile istihdam ilişkisinin g1c1lendirilmesine y6nelik mekanizmaların etkinliğinin artırılması ihtiyaçı devam etmektedir.

Fırsat eşitliği bağlamında ikili eğitimden tekli eğitime ge6eme 6alışmaları devam etmektedir. 2016-2017 6đretim d6nemi itibarıyla ikili eğitimde okuyan ilkokul 6đrencilerinin oranı y1zde 46, ortaokul 6đrencilerinin oranı y1zde 38, orta6đretim 6đrencilerinin oranı ise y1zde 9'dur.

T1m eğitim kademelerinde 6zel sekt6r1n payının artırılması hedefi doğrultusunda 6đrenci başına eğitim desteği uygulaması hayata ge6irilmiştir. Bu sayede 6n1m1zdeki d6nemde 6zel sekt6r1n eğitim hizmetleri sunumundaki payında artış beklenmektedir.

6đretmenlere y6nelik hizmet i6i eğitimin s1resi ve niteliğinin yetersizliği ve 6đretmenlerin performanslarının yeterince değerlendirilmemesi eğitimin kalitesini olumsuz y6nde etkilemektedir. 6đretmen yetiştiren fak1lteler ile okullar arasında- ki etkileşimin g1c1lendirilmesi, 6đretmen yetiştirme ve geliştirme sisteminin, yeterlilikleri esas alan bir şekilde yeniden yapılandırılması, kariyer gelişim ve performans değerlendirme sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Deneyimli 6đretmenlerin fırsat eşitliği 6er6evesinde dezavantajlı b6lgelerde g6rev yapmalarını 6zendirici tedbirlerin alınması ihtiyaçı 6nem arz etmektedir. Bu doğrultuda, hizmet 6ncesi eğitim, mesleğe adayların se6imi ve istihdamı, s1rekli mesleki gelişim, 6đretmenlik mesleğinin stat1s1, kariyer geliştirme ve 6d1llendirme gibi hususları kapsayan 6đretmen Strateji Belgesi (2017-2023) yayımlanmıştır.

Son d6nemde hizmete alınan yeni dersliklerle birlikte 6đrenme ortamlarının niceliğinde 6nemli iyileşmeler sağlanmıştır. T1m eğitim kademeleri itibarıyla derslik başına d1şen 6đrenci sayıları azaltılmıştır. Diğer yandan, 6đrenme ortamlarının fiziksel a6ıdan niteliğinin artırılması 6nemini korumaktadır.

Yeni m1fredat 2017-2018 6đretim d6nemi itibarıyla uygulanmaya başlamıştır. G1ncellenen m1fredatın işlevselliğinin artırılması i6in, dijital i6eriklerin artırılması ve sınıf i6i 6đretim uygulamalarındaki iyi 6rneklerin geliştirilerek paylaşıma a6ılması 6nemlidir.

Orta6đretim kademesinde okul bazlı b1t6e uygulamasına ge6ilmiştir. Bununla birlikte, uygulamanın esnekliğinin artırılması ve okul y6neticilerinin b1t6e y6netim s1recinde yetkilerinin artırılmasına ihtiyaçı duyulmaktadır. Ayrıca eğitime ayrılan b1t6enin daha etkin kullanılmasını temi- nen uygulanan projelerin izleme ve değerlendirmesi kapsamında ayrıntılı verilerin ve d1zenli raporların 1retilmesi ihtiyaçı devam etmektedir.

Nüfusun eğitim düzeyi yükselmekle birlikte OECD ve AB ortalamalarına göre düşük kalmaya devam etmiştir. Ortaöğretimin zorunlu eğitim kapsamına alınması ve yükseköğretime erişimde sağlanan gelişmeler sonucunda nüfusun eğitim düzeyinin artması öngörülmektedir. Diğer yandan, eğitim sistemi, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmış ve eğitilmiş genç bireylerin işsizlik oranlarında sağlanan düşüş sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir.

2015 yılı verilerine göre OECD ülkeleri arasında bireylerin en az %90'ının okulda geçirdiği eğitim süresi ortalama 14 yıl iken, Türkiye'de bu süre 10 yıldır. OECD ülkelerinin yaklaşık yarısında nüfusun en az %90'ı 3-4 yaş aralığında örgün eğitime başlamakta ve 17- 18 yaşlarına kadar örgün eğitim içinde yer almaktadır. Türkiye'de ise nüfusun en az %90'ı 5-6 yaş aralığında örgün eğitime başlamakta ve ortalama 14 yaşına kadar örgün eğitimin içinde yer almaktadır. Türkiye ve Meksika, OECD ülkeleri arasında örgün eğitimden ayrılma yaşının en düşük olduğu ülkelerdir. Öte yandan; Danimarka, İzlanda ve Norveç'te eğitime başlama yaşı 2 yaşa kadar düşmekte, Rusya ve Estonya dışındaki ülkelerde ise 5-6 yaş aralığında eğitime tam katılım sağlanmaktadır.

Türkiye %9 ile 3 yaş çocuklarının okul öncesi eğitime katılım oranı en düşük ülkelerden biridir. OECD ülkelerinde bu oran %78'dir. 4 yaş grubu öğrencilerin eğitime katılım oranları ise OECD ülkelerinde %87 iken Türkiye'de yalnızca %32'dir. Belçika, Danimarka, Fransa, İsrail ve Birleşik Krallık gibi ülkelerde 3 yaş çocukların okul öncesi eğitime katılım oranları %96'nın üzerindedir. Türkiye'de okul öncesi okullaşma oranları yükselme eğilimine rağmen hala evrensel değerlerin oldukça altındadır.

Son 10 yıla ilişkin veriler 2005-2015 yılları arasında OECD ülkelerindeki 3 yaş grubu çocukların ortalama okul öncesi eğitime katılım oranlarının (ISCED 02) %54'ten %73'e yükseldiği göstermektedir. Benzer şekilde 4 yaş grubundaki çocukların katılım oranları (ISCED 02 + ISCED 01) %76'dan %87'ye yükselmiştir. Türkiye'de 2005 yılında %5 olan katılım oranı 2015 yılına gelindiğinde %32 değerine ulaşmıştır.

OECD ülkelerindeki 18-24 yaş aralığındaki genç nüfusun %53'ü eğitim hayatına devam ederken %32'si istihdamda yer almakta, geri kalan %15'i ise ne eğitim ne de istihdamda (NEET) yer almaktadır. Türkiye'de bu yaş aralığında eğitime katılım oranı %39,5 olup OECD ülkeleri arasındaki en düşük katılım oranlarından birine karşılık gelmektedir. Buna ek olarak, Türkiye'deki 18-24 yaş aralığındaki genç nüfusun yarısından fazlası eğitim hayatı dışına adım attığında istihdam problemi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Sınıf başına düşen ortalama öğrenci sayısı Türkiye için ilkokulda 23, ortaokulda 34 olarak belirlenmiştir. Bu sayılar OECD ortalaması için 21 ve 23; AB22 ortalaması için ise 20 ve 21'dir. Şili (30) ve Çin (37) sınıf mevcudunda en yüksek değerlere sahipken; Kosta Rika, Letonya, Litvanya ve Lüksemburg 17'den az ortalama sınıf mevcuduna sahiptir.

Verisi bulunan tüm ülkelerin öğrenci-öğretmen oranı ilkokul için hemen hemen aynıdır. Ancak, birkaç istisna hariç sınıf mevcutlarında genel bir düşüş olduğu tespit edilmiştir. 2005-2015 aralığına bakıldığında Türkiye'nin ilkokuldaki sınıf mevcudunda değişim indeksi -16 iken, bu oran OECD ortalaması için -2'dir.

Kurum türüne göre bakıldığında Türkiye’de ilkökul kademesi için devlet okullarındaki ortalama sınıf mevcudu 24, özel öğretim kurumlarında ise 11’dir. Bu sayılar ortaokul kademesi için 35 ve 20 olarak saptanmıştır. Aynı sayılar OECD ülkeleri için ilkökulda 21 ve 20, ortaokulda 23 ve 22’dir; bu oranlar AB ortalamasına oldukça yakındır.

Öğretmen-öğrenci oranı hem öğretimin niteliği hem de öğretim ortamının verimliliği açısından tek ve başlıca faktör değildir, ancak öğrenmeye ve eğitim öğretimin niteliğine ilişkin önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. 2015 yılı verilerine göre Türkiye’de, ilkökul kademesinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 18, ortaokulda ise 17’dir. Hem genel ortaöğretim hem de mesleki eğitim için bu sayı 14’tür. OECD ortalamasında ilkökuldaki oran 15, ortaokuldaki oran 13 olarak tespit edilmiştir. Genel ortaöğretimdeki oranlar Türkiye ile aynıdır. AB ortalaması ilkökulda 14, ortaokulda 11, genel ortaöğretimde 12 ve mesleki eğitimde ise 13’tür.

Sayısal Verilerle Samsun’da Eğitim-Öğretim Durumunun Analizi

Personel Durumu

Samsun’da personel durumuna baktığımızda (Tablo 1) en ilgi çekici durumun öğretmen sayısında olduğu göze çarpmaktadır. Aslında sayısal veri olarak bakıldığında olması gerekenden fazla sayıda öğretmen olmasına rağmen halen 755 öğretmene ihtiyaç bulunduğu görülmektedir. Bu durum branşlar arasında ve ilçeler arasındaki öğretmen dağılımının dengesiz olmasından kaynaklanmaktadır. Eş durumu, sağlık vb. nedenlerle yer değiştirmelerin sıkça yaşanması bu dengesizliğin devam etmesine neden olmaktadır.

Tablo 2: Samsun’da Personel Sayısı

GÖREV ÜNVANI	ASİL	VEKİL	BOŞ	TOPLAM
İl Milli Eğitim Müdürü	1	-	-	1
İlçe Milli Eğitim Müdürü	12	5	5	17
Maarif Müfettişleri Başkanı		-	-	
Maarif Müfettişleri Başkanı Yrd.		-	-	
İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı	6	1	-	7
İl Milli Eğitim Şube Müdürü	11	-	-	11
İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü	44	2		46
Maarif Müfettişleri		-	-	44
Avukat	3	1		4
MÜDÜR/ÖĞRETMEN / PERSONEL	NORM	MEVCUT	İHTİYAÇ	FAZLA
Müdür	611	537	74	-

Müdür Başyardımcısı	62	42	20	-
Müdür Yardımcısı	1.109	826	283	-
Öğretmen	15.591	15.995	755	1.018
PERSONEL (Öğretmen Dışı)	2.053	1.414	639	-
İşçi	-	468	-	-
657/4c	-	133	-	-

Okul ve Öğrenci Sayıları

Samsun genelinde 84'ü anaokul, 444'ü ilkokul, 330'u ortaokul ve 187'si ortaöğretim kurumu olmak üzere toplam 1045 resmi ve özel okul ve 472 Anasınıfı+(ASP Kreş ,Bağımsız Kreş) bulunmaktadır. Bu okullarda 2017-2018 verilerine göre toplam 241.379 öğrenci 19.372 öğretmen eşliğinde eğitim-öğretimlerine devam etmektedir (Tablo 3).

Tablo 3: Samsun'daki Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

TÜR	RESMİ OKUL	ÖZEL OKUL	TOPLAM OKUL SAYISI	Derslik	ÖĞRENCİ SAYISI	Öğretmen Sayısı
Anaokulu	39	45	84	431	6.895	19.092+ Bağımsız 280 = 19.372 Öğretmen
*Anasınıfı +(ASP Kreş ,Bağımsız Kreş)	394	78	472	867	2170 + 12.579	
İlkokul	418	26	444	3.921	69.162	
Ortaokul	297	33	330	3.667	79.091	
Ortaöğretim	153	34	187	3.234	71.482	
OKUL TOPLAMI	907	138	1045	11.253	241.379	
DİĞER			371	1.819		
GENEL TOPLAM			1.416	13.072	241.379	19.372

Samsun il genelinde ikili öğretim yapan okul sayılarına bakıldığında özellikle ortaöğretim okulları sayısında önemli bir gelişme sağlandığı ve 65. Hükümet planında yer alan 2019 yılında tekli eğitime geçme hedefinin neredeyse şimdiden yakalandığı görülmektedir. Benzer şekilde ikili öğretim yapan ortaokul sayısının hem okul hem de öğrenci sayıları anlamında önemli gelişme gösterdiği önümüzdeki süreçte hedeflere ulaşılmasının olası olduğu görülmektedir.

İlkokulda ise okul sayısı anlamında ikili eğitim yapan kurum sayısının genel sayıya oranının %7-8 aralığında olmasına rağmen öğrenci sayısının genel öğrenci sayısına oranına bakıldığında bu oranın %24'e tırmandığı görülmektedir (Tablo 4 ve Tablo 5). Bu durum özellikle nüfus yoğunluğunun fazla olduğu İlkadım ve Atakum gibi ilçelerde sorun olabileceğini göstermektedir. 2018 yılında yapılacak olan 8 ilkokulun bu sorunu tam olarak çözemeyeceği düşünüldüğünde bu alanda 2019 hedeflerini yakalamak adına ekstra yatırımlar yapılması gerektiği görülmektedir. Anaokullarında ise mevcut veriler ışığında 2019 yılında tekli öğretime geçilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Yapılan ya da yapılmakta olan yatırımların önümüzdeki yıllarda bu alanda yoğunlaşması gerekmektedir.

Tablo 4: İkili Öğretim Yapan Okul Sayısı

TÜR	Genel Toplam	İkili Öğretim	Normal Öğretim
Genel Toplam			
Anaokulu	84	84	-
İlkokul	444	29	415
Ortaokul	330	20	310
Ortaöğretim	187	1	186

Tablo 5: İkili Öğretim Yapan Okullarda Öğrenci Sayıları

Tür	İkili Öğretim	Normal Öğretim	İkili %	Normal %	Genel Toplam
İlkokul	16.872	52.295	24%	76%	69.162
Ortaokul	9.964	69.072	13%	87%	79.091
Ortaöğretim	1.162	70.370	2%	98%	71.482
Genel Toplam	27.998	191.737	13%	87%	219.735

Samsun'da özellikle son 10 yılda sayıları hızla artmasına rağmen özel okulların genel toplamda hala küçük bir aktör olarak kaldıkları ve büyük yükün devlet okullarında olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 6: Resmi ve Özel Okul Sayıları

Resmi/Özel	Okul Öncesi	İLKOKUL	ORTAOKUL	ORTAÖĞRETİM
Özel Okul Öğrenci %	*20%	4%	6%	8%
ÖZEL	4268	3000	4421	6104
RESMİ	17376	66162	74670	65378
Genel Toplam	21.644	69.162	79.091	71.482

Okullaşma Oranları

Tablo 7'de Samsun'da okul öncesi okullaşma oranlarının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmekle birlikte 2009-2010 yılından günümüze reel anlamda bir gelişme sağlanamadığı ve Türkiye sıralamasındaki yerinin 8'den 26. sıraya gerilediği görülmektedir. Ayrıca bu veriler ışığında okul öncesi çağına gelmiş öğrencilerin hala büyük bir kısmının anaokullarına kayıt yaptırmadığı ve bu durumun sadece Samsun için değil Türkiye genelinde önemli bir sorun olarak devam ettiği görülmektedir.

Tablo 7: Okul Öncesi Okullaşma Oranları

OKUL ÖNCESİ (3-4-5 YAŞ) OKULLAŞMA ORANLAR						
YILI	İL SIRASI	ÖĞRENCİ	ERKEK %	KIZ %	SAMSUN %	TÜRKİYE %
2016-2017	26		42,69	42,61	42,65	35,52
2015-2016	21	19721	40,60	39,88	40,25	33,26
2014-2015	22	19401	39,12	39,20	39,16	32,68
2013-2014	31	17039	32,18	31,48	31,84	27,71
2012-2013	20	19200	39,20	37,70	38,47	30,93
2011-2012	19	20905	38,99	38,25	38,63	30,87
2010-2011	15	23273	41,54	41,57	41,55	29,85
2009-2010	8	23351	43,45	42,85	43,15	26,92
2008-2009	20	15826	30,28	29,73	30,01	22,53

İlkokul ve ortaokul okullaşma oranlarında Türkiye geneline paralel olarak bir gerileme olduğu il sıralamasında da önemli ölçüde düşüşler olduğu görülmektedir. Önceki yıllarda hep Türkiye ortalamasının üzerinde olan ilkokul ve ortaokul okullaşma oranlarının 2016-2017 yılında Türkiye ortalamasının altına düşmesi de ilgi çekici bir değişim olarak göze çarpmaktadır (Tablo 8)

Tablo 8:İlkokul ve Ortaokul Okullaşma Oranları

İLKOKUL OKULLAŞMA						
YILI	İL SIRASI	ÖĞRENCİ	ERKEK %	KIZ %	SAMSUN %	TÜRKİYE %
2016-2017	36		90,6	91,09	90,84	91,16
2015-2016	23	75066	94,68	95,38	95,02	94,87
2014-2015	22	76436	96,51	97,05	96,77	96,3
2013-2014	1	79454	100	100	100	99,57
2012-2013	1	81172	99,84	99,88	99,86	98,86
ORTAOKUL OKULLAŞMA						
YILI	İL SIRASI	ÖĞRENCİ	ERKEK %	KIZ %	SAMSUN %	TÜRKİYE %
2016-2017	5		97,55	97,94	97,73	95,68
2015-2016	9	74483	96,6	96,62	96,61	94,39
2014-2015	8	77974	96,97	96,79	96,88	94,35
2013-2014	12	81743	97,24	96,9	97,07	94,52
2012-2013	7	84457	96,47	96,11	96,3	93,09

Samsun genelinde anaokulu, ilkokul ve ortaokul okullaşma oranlarında göze çarpan negatif değişimin ortaöğretim okullaşma oranlarında ise pozitif yönlü olarak seyrettiği ve ortaöğretim okullaşma oranlarının Türkiye ortalamasından gözle görülür derecede yukarıda olduğu göze çarpmaktadır (Tablo 9). 2018 yılında Samsun'da yapımı devam eden 19 lisenin tamamlanmasıyla bu oranın daha da yukarı çıkması beklenebilir.

Tablo 9: Ortaöğretim Okullaşma Oranları

ORTAÖĞRETİM OKULLAŞMA						
YILI	İL SIRASI	ÖĞRENCİ	ERKEK %	KIZ %	SAMSUN %	TÜRKİYE %
2016-2017	25		88,39	89,42	88,9	82,54
2015-2016	26		85,39	87,58	86,47	79,79
2014-2015	26	73002	85,04	86,53	85,77	79,37
2013-2014	41	71276	80,87	81,8	81,33	76,65
2012-2013	48	70421	73,73	73,58	73,66	70,06
2011-2012	50	67738	70	68,9	69,46	67,37
2010-2011	48	70883	69,2	65,85	67,55	66,07
2009-2010	48	65171	67,91	63,34	65,65	64,75
2008-2009	47	59650	60,97	57,42	59,22	58,52

Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrenci sayısı genel öğrenci sayısı içindeki yeri oldukça azalmakla birlikte (%4.2), okul sayısı anlamında birleştirilmiş sınıflı okul sayısının ilkokul sayısına oranının Samsun genelinde %33'lerde olduğu görülmektedir (Tablo 10). Bu sayının artmasında özellikle doğa şartları taşınabilir eğitime izin vermeyen bazı ilçelerin etkili olduğu söylenebilir. Finlandiya gibi eğitim kalitesi üst düzey olan bir ülkede bile hala okulların %50'sinin birleştirilmiş sınıflı okullardan oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda bunun bir sorun olarak değil köye ve çevresine bir katkı olarak görülmesi gerekmektedir. Bu okulların kapatılmak yerine mevcut durumlarının iyileştirilmesinin toplum devlet dayanışmasını güçlendirebileceği gözden geçirilmelidir.

Tablo 10: Birleştirilmiş Sınıflı Okul Sayıları

İLÇE	OKUL	ÖĞRENCİ
ALAÇAM	4	67
ASARCIK	9	201
ATAKUM	4	75
AYVACIK	17	298
BAFRA	14	278
CANİK	2	45
ÇARŞAMBA	10	160
HAVZA	11	193

İLKADIM	3	73
SALIPAZARI	4	64
TEKKEKÖY	8	169
TERME	4	56
VEZİRKÖPRÜ	59	1266
YAKAKENT	1	19
Genel Toplam	150 (33%)	2964 (4,2%)

Sınav Ortalamaları

Tablo 11, 12 ve 13'teki veriler ışığında Samsun'daki öğrencilerin hem TEOG hem de YGS gibi ülke genelinde yapılan sınavlarda ülke ortalamalarına çok yakın sonuçlar aldığı görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda Samsun'un ülke genelinde orta sıralarda yer aldığı söylenebilir.

Tablo 11: Türkiye TEOG Ortalamaları

DÖNEMİ	DÖNEMİ	Türkçe	Matematik	Fen Bilimleri	Yabancı Dil	Din Kültürü	İnkılap Tarihi
2016-2017	1	54.56	48.61	68.41	54.51	69.08	61.38
2015-2016	1	59.42	42.90	58.06	54.72	73.98	58.80
2014-2015	1	59.5	43	53	55.5	75	59

Tablo 12: Samsun TEOG Ortalamaları

DÖNEMİ	DÖNEMİ	Türkçe	Matematik	Fen ve Teknoloji	Yabancı Dil	Din Kültürü	İnkılap Tarihi
2016-2017	1	55,59	49,35	70,06	56,6	69,93	62,48
2015-2016	1	59,83	43,49	58,73	55,68	75,26	58,72
2014-2015	1	61,16	39,41	57,34	47,36	81,22	58,41

Tablo 13: YGS Ortalamaları

DÖNEMİ	YGS1	YGS2	YGS3	YGS4	YGS5	YGS6	ORTALAMA
2017	187,735	185,946	221,680	216,181	208,287	200,715	204,308
2016	206,424	204,053	239,185	229,498	233,349	225,005	222,918
2015	186,904	184,494	222,001	213,071	211,043	200,569	203,014

2014	195,034	192,799	232,182	223,440	224,550	213,315	213,553
TÜRKİYE	2016 YILI	2017 YILI	SAMSUN	2016 YILI	2017 YILI		
TÜRKÇE	19,309	17,318	TÜRKÇE	19,82	17,639		
SOSYALBİLİMLER	10,45	11,679	SOSYALBİLİMLER	10,48	11,616		
TEMELMATEMATİK	7,935	5,126	TEMELMATEMATİK	8,04	5,235		
FEN BİLİMLERİ	5,753	5,693	FEN BİLİMLERİ	6,02	5,969		
TOPLAM	43,447	39,816	TOPLAM	44,36	40,459		

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde öncelikle 10 yıllık kalkınma planı, orta vadeli program, 65. Hükümet Programı, Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi, MEB ve İl MEM stratejik planları gibi temel kaynaklar taranarak eylem planı için ön hazırlık yapılmıştır. Samsun Sektörel Eylem Planı Eğitim Bölümü veri toplama süreci çeşitli çalıştaylar ve bu çalıştaylarda uygulanan nitel araştırma yöntemlerinden Odak Grup Görüşmesi yoluyla yürütülmüştür.

Bu amaçla 2'si Samsun Merkez'de İlçe Milli Eğitim Müdürleri ve Sektör Temsilcileriyle; 17'si Samsun'un tüm ilçelerinde çeşitli branşlardan öğretmenler, okul aile birliği temsilcileri, STÖ temsilcileri ve MEM yetkililerinin katılımıyla toplam 19 çalıştay ve odak grup görüşmesi yapılmış toplantılara toplam 456 kişi katılmıştır (Tablo 14).

Tablo 14: 2018-2019 Samsun Eğitim Sektörel Eylem Planı Paydaş Katılımcı İstatistikleri Bilgileri

SIRA	YERLEŞİM YERLERİ	Şube Müdür ü	Resmi okul - kurum müdürü	Özel okul - kurum müdürü	Okul öncesiöğret meni	İlkokul öğretmen i	BRANŞ ÖĞRETMENLERİ			Okul aile birliği temsilcisi	Sivil toplum kuruluşu temsilcisi	Kurum temsilcisi	İLÇE TOPLAM
							Ortaokul öğretme ni	Ortaöğret im öğret meni	Hayat boyuöğr enme öğretm eni				
1	BÜYÜKŞEHİR	25		2							2	8	37
2	ALAÇAM	1	7		1	1	1	3	1	3	2	2	22
3	ASARCIK	1	7		1	1	1	2	1	2	1	2	19
4	ATAKUM	1	8	2	1	1	1	3	1	3	3	3	27
5	AYVACIK	1	7		1	1	1	3	1	2	2	2	21
6	BAFRA	1	8		1	1	1	4	1	3	3	3	26
7	CANIK	1	7		1	1	1	4	1	1	1	1	19
8	ÇARŞAMBA	1	8		1	1	1	4	1	3	3	3	26
9	HAVZA	1	16		1	2	2	9	2	6	9	3	51
10	İLKADIM	1	7	2	1	1	1	3	1	2	2	1	22
11	KAVAK	1	7		1	1	1	3	1	2	1	2	20
12	LADIK	1	7		1	1	1	3	1	3	3	3	24
13	ONDOKUZMAYIS	1	7		1	1	1	3	1	3	3	4	25
14	SALIPAZARI	1	7		1	1	1	3	1	3	3	1	22
15	TEKKEKÖY	1	7		1	1	1	3	1	3	1	1	20
16	TERME	1	7		1	1	1	3	1	3	2	3	23
17	VEZİRKÖPRÜ	1	7		1	1	1	3	1	3	3	3	24
18	YAKAKENT	1	10		1	2	2	3	1	6	1	1	28
TOPLAM		42	134	6	17	19	19	59	18	51	45	46	456

Şekil 1: İl ve ilçelerde yapılan çalıştaylar

Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak MEB'nın eğitim ve öğretim sisteminin sorun ve gelişim alanlarına uygun olarak 3 tema altında toplanmıştır.

- Eğitim ve Öğretime Erişim
- Eğitim ve Öğretimde Kalite
- Kurumsal Kapasite

Bu temalar altında 28 Eylem ve bu eylemlere uygun olarak performans göstergeleri oluşturularak eylem planı hazırlanmıştır.

Eylem Planları

Eğitim ve Öğretme Erişim

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yapılacak İşlemler	Performans Göstergesi ve Süresi
16. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin uygun eğitime erişimi	İlk ve ortaöğretimde özel eğitime gereksinim duyan engelli ve özel yetenekli öğrenciler için yönlendirme faaliyetleri ve sosyal aktiviteler artıracak, eğitim programları gözden geçirilecek ve materyaller geliştirilecektir.	MEM, Sağlık Md.,	Üniversite, Aile ve Sosyal Politikalar İl Md., Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.	Özel eğitim kurumlarının fiziki imkânları artırılacak, bu kapsamda mesleki ve teknik atölyelerin yenilenmesine özel önem verilecektir. Özel eğitim ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlikler yapılacak ve bireyler yaptıkları çalışmalar sergileyecektir. Özel eğitim ihtiyacı olan bireylere yönelik eğitsel, kültürel ve sportif faaliyetlerini yapabilecekleri kamplar yapılacaktır.	- Özel Eğitim Uygulama ve İş Okulu Açılması(1-2-3.kademe) 1 adet (2018-2021) - Özel eğitim sınıflarının, taşıma merkezi okullara taşınması (2019) - Rehabilitasyon merkezleri ve resmi okullardaki özel alt sınıflar ortaklaşa senede 1 defa Mayıs ayı engelliler haftasında sergi yapılması (Her yıl 2019-2023) -Resmi okullardaki öğrencilerin il içindeki eğitim kamplarına katılımının sağlanması (6 ayda bir 2019-2023) -Fiziksel yetersizliği olan engelli öğrencilerin yılda 1 defa tarama yapılarak, evde eğitim alacak öğrenci sayısının tespiti ve eğitim almalarının sağlanması (Her yıl eylül-ekim ayı içinde 2018-2023) - Özel eğitim öğrencilerinin Samsun engelliler eğitim öğrencileri rehabilitasyon merkezinde yılda bir kez sportif faaliyetlere katılımının sağlanması (2018-2023).
11. Bazı okul türlerine yönelik olumsuz algı	Mesleki ve teknik eğitim, altyapı ve yönetimi meslek yüksekokullarını da içerecek şekilde yeniden yapılandırılacaktır.	MEM	İşkur, Ticaret ve Sanayi Odası	Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile meslek yüksekokullarının tamamını kapsayan bir etkinlik analizi yapılacak, bu analiz kapsamında okulların makine-teçhizat altyapı durumları dâhil olmak üzere mevcut durumu tespit edilecek ve yeni bir mesleki ve teknik eğitim yönetim modeli tasarlanacaktır.	-Meslek liselerinin orta kısımlarının açılması ve aynı bünyede eğitim verilmesi (2018-2023). -Yüksekokulda bulunan bölümler ile meslek liselerindeki bölümlerin uyumlu hale getirilmesi. Liselerde yüksekokula uygun bölümler açılması (2018-2021). -Ortaokullarda meslek liselerinin tanıtımının ve veli eğitimlerinin artırılması (2018-2020). -Geçerliliğini yitiren bölümlerin kapatılması yerine doğalgaz tesisatlığı bölümü, iklimlendirme ve tesisatçılık bölümü, hazır giyim makineciliği, Bilgisayarlı kalıp hazırlama vb. bölümlerin açılması (2018-2021) - Ortaokul öğrencilerinin meslek liselerini ziyaret etmesi (2018-2023) -Halkın meslek liselerine karşı olumsuz algılarını yıkmak adına seminer çalışmalarını ve tanıtıcı eğitimler düzenlenmesi (2019-2020)

11. Bazı okul türlerine yönelik olumsuz algı	3	Tematik mesleki ve teknik lise modeli yaygınlaştırılacaktır.	MEM	İşkur, Ticaret ve Sanayi Odası	Belirli iş sahalarında yoğunlaşmış bölgelerde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının bölgenin ihtiyaç duyduğu alanlarda intislaşması sağlanarak tematik mesleki ve teknik lise uygulaması artırılacaktır.	-Her ilçede ilçelerin iş alanlarına uygun en çok ilgi çeken alanlarda 1 tematik lise kurulması (Örneğin: Asarcık İnşaat Teknolojileri, Bafra Tesiisat Teknolojisi, Ondokuz Mayıs Metal İşleri vb.) (2018-2023)
13. Hayat boyu öğrenmeye katılım	4	Afet ve acil durumlarda ailelerin psikolojik olarak desteklenmesine ve güçlendirilmesine yönelik hizmet sunan meslek elemanlarına eğitim verilecektir.	MEM-Aile ve Sosyal Politikalar İl Md.		Afet ve acil durumlarda psiko-sosyal destek veren eğitimcilerin eğitimi için standart modül kitabı hazırlanacak olup eğitici eğitimleri tamamlanacaktır.	AFAD ve UNICEF işbirliği ile tüm Türkiye'den katılan meslek elemanlarına eğitici eğitimi verilmesi planlanmakta olup, bu eğitim sonrası Samsun ilindeki psikososyal destek grubunda görevli tüm öğretmenlere eğitim verilecektir (2019)
13. Hayat boyu öğrenmeye katılım	5	Ailenin bütünlüğünün korunması ve güçlendirilmesi amacıyla aileye yönelik koruyucu ve önleyici hizmetler geliştirilecektir.	MEM-Aile ve Sosyal Politikalar İl Md.		AEP kapsamında içerikleri geliştirilen Değerlerin Edinilmesinde Ailenin Rolü ve Tek Ebeveynli Aileler modüllerinin uygulanmasına başlanacaktır. AEP modülleri, daha etkin ve yaygın olarak kullanılmak üzere Halk Eğitim Merkezlerinde kurs programları olarak uygulanacaktır.	-Veli eğitimleri ile ilgili, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü ile iletişime geçilerek uzman kişilerce eğitim verilmesinin sağlanması (Her yıl 2 defa, 2018-2023). -Çocuk ve ergen gelişimi, çocuklarda davranış eğitimi, iletişim konularında eğitim çalışmaları ve seminer düzenlenmesi (2018-2023) -Unutulmak üzere olan Osmanlı El Sanatlarının tespit edilerek bu sanatlarla yönelik kurslar açılacaktır (2018-2023). - Yılda iki defa "eğitimde velinin rolü ve aile bütünlüğü" semineri düzenlenecektir (2028-2023). - Belirtilen modüller kullanılarak 2018 yılında AEP kapsamında Samsun genelinde 35 eğitim yapılacaktır (2019).
13. Hayat boyu öğrenmeye katılım	6	Görsel, işitsel ve sosyal medyanın aile üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik eğitimler verilecektir.	MEM-Aile ve Sosyal Politikalar İl Md.		AEP'nin Medya Okur-Yazarlığı modülü kapsamında hazırlanan Medyayı Tanımak, Medyayı Kavramak, Bilinçli Medya Kullanımı ve Aile ve İnternet Adli 4 modülü kullanılarak aile eğitimleri verilecektir.	-Sosyal medya ve teknolojinin doğru kullanımı ile ilgili velilere konferans verilecektir (Her yıl 2 defa,2019-2020). -Sosyal medya ve teknolojinin doğru kullanımı ile ilgili öğretmenlere eğitim verilmesi (Her yıl 2 defa, 2018-2020). -İnternetin bilinçli kullanılması konusunda aile eğitimlerinin verilmesi (2018-2020)

12. Öğrencilere yönelik oryantasyon faaliyetleri	7	Çocuğa saygı kültürüne ve çocuk haklarına yönelik bilinç ve duyarlılığın geliştirilmesi faaliyetleri artırılacak ve çeşitlendirilecektir.	MEM	Aile ve Sosyal Politikalar İl Md., Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md., Adliye ve Baro	Çocuğa saygı kültürü temelinde çocuklar için ve çocuklarla birlikte çalışan tüm meslek gruplarına yönelik çocuk haklarına ilişkin eğitimlere devam edilecektir. Çocuk haklarını tanıtmaya yönelik çalıştay, forum, konferans vb. toplantı ve etkinlikler yapılacak, bilinçlendirici kamuoyu kampanyaları düzenlenecektir	-Çocuk hakları eğitimi konusunda öğrencileri bilgilendirme çalışmasının yapılması (2018-2023) -Öğrencilere çocuk saygı kültürü ile ilgili tiyatro vs. sosyal etkinlikler düzenlenmesi(Her yıl 2018-2023) -20 Kasım Dünya Çocuk Hakları günü il çapında "Çocuğa Saygı Geleceğe Saygı" projesiyle tüm il çapında geniş etkinliklerle kutlanılacaktır (2018-2023). - Çocuk hakları evrensel beyannamesini görsel objelere dönüştürüp çocuklara tanıtımı sağlanacak (2018-2020). - Samsun genelinde Çocuk hakları ile ilgili slogan yarışması yapılıp seçilen sloganların reklam alanlarına ve küçük işletmelere (Esnaf, dükkân vb) asılacak (2018-2020) - Okul destek projesi kapsamında ekonomik düzeyi düşük olan 100 aile ile motivasyon artırımı, çocukların sosyal yönlerinin geliştirilmesi, ebeveyn ve çocuk arası bağların güçlendirilmesi amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenecektir (2018-2020).
1. Okul öncesi eğitimde okullaşma	8	Çocukların, gelişimlerini güçlendirmek üzere, erken dönem çocuk bakım ve eğitim hizmetlerine erişim imkânları artırılacaktır.	MEM, Aile ve Sosyal Politikalar İl Md.,	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.,	Erken çocukluk dönemi eğitiminin geliştirilmesine yönelik alternatif model ve teşvik mekanizmalarına yönelik çalışmalara devam edilecektir. Gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarının kreş ve gündüz bakımevi hizmetlerinden yararlanma imkânları artırılacaktır.	- Okul destek projesi kapsamında 2019 yılında çocuklara oyun drama eğitimi, ailelere ise ergenlik dönemi, çocuklar ile kaliteli zaman geçirme, çocuk yetiştirme tutumları vb. konularda eğitimler yapılacaktır (2018-2020)
12. Öğrencilere yönelik oryantasyon faaliyetleri	9	Çocukların suça maruz kalmalarının önlenmesine yönelik çalışmalar yürütülecek ve ilgili emniyet birimlerinin kapasitesi artırılacaktır.	MEM, İl Emniyet Md.,	Aile ve Sosyal Politikalar İl Md., Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.	Okul çevresi, umuma açık yerler, internet kafeler/elektronik oyun salonları ile park ve bahçelere yönelik denetimler artırılabilecektir. Çocukların suça sürüklenmesini önlemek, suça sürüklenen çocukları suçtan ve zararlı alışkanlıklardan uzak tutup gerekli önlemleri almak, soruşturmaların niteliğini ve çalışmaların sağlıklı yürütülebilmesini sağlamak için Çocuk Şube Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili emniyet birimlerine eğitim verilecektir.	-İlçe kolluk kuvvetleri ile iş birliği halinde okul ve çevresinde öğrencilerin gittiği yerler sık sık kontrol edilecektir (2018-2023) -Okulların girişinde güvenlik görevlisi bulundurulması için çalışmalar yapılacaktır (2018-2023). -Zararlı alışkanlıklar ve suç işlemeye ilişkin seminer, tiyatro, okul programları yapılacaktır (Her dönem 2 şer kez 2018-2023). - Öğrencilerin olumsuz çevre koşullarından korunması amacıyla okulda kaliteli vakit geçireceği ve yeteneklerini değerlendireceği egzersiz faaliyetlerinin artırılması teşvik edilecektir (2018-2023).

12. Öğrencilere yönelik oryantasyon faaliyetleri	10	Gençlere yönelik bütün ve bütün ürünleri ile mücadele konusunda eğitim programları geliştirilecek ve uygulanacaktır.	MEM, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.	Aile ve Sosyal Politikalar İl Md., STK'lar	Sigaraya başlamanın önlenmesi, sigaranın bırakılması ve pasif etkilerinin önlenmesi konularını içerecek şekilde bütünle mücadele konusunda öğrencilere farkındalık konferansları verilecektir.	-Yeşilay kurumuyla koordineli şekilde zararlı alışkanlıkların ve suç kavramı konusunda eğitimlerinin sağlanması (2018-2023) -Zararlı alışkanlıkları olan ve meyilli öğrencilerin tespit edilerek hastanelerin onkoloji bölümüne ziyaret düzenlenerek zararlı alışkanlıkların sonuçları hakkında farkındalık oluşturulması (2018-2023). -Zararlı alışkanlıkları olan öğrencilerin tespit edilerek zamanını doğru kullanması için sosyal, sportif aktiviteler düzenlenecek (2018-2023). -Sigara kullandığı tespit edilen öğrencilerle bu alışkanlığı nasıl kazandığı kullanma sebepleri ve bırakmalarına yönelik çalışma yapılacaktır (2018-2019)
12. Öğrencilere yönelik oryantasyon faaliyetleri	11	İlk ve ortaöğretim kademelerinde verilen spor eğitimi iyileştirilecektir.	MEM, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.		Spor eğitimi okul öncesinden başlayarak ilk ve ortaöğretim kademelerinde yaygınlaştırılacak, çocukların farklı spor branşlarıyla uğraşması sağlanacaktır. Okullara antrenör desteği verilecek, uygun spor alanlarının oluşturulması sağlanacaktır.	-İl merkezi dışındaki her ilçede de öğrencilerin boş vakitlerini doldurmak için bir yüzme havuzu yapılması için girişimlerde bulunulacak (2018-2023) -Her öğrenci en az bir spor branşına yönlendirilecek (2018-2020). -“Okuluma Bisikletimle Geliyorum Hem Doğayı Hem de Sağlığı Koruyorum” projesi kapsamında öğrencilerin bisikletleriyle okula güvenli şekilde ulaşmaları sağlanarak sporu yaşamlarının bir parçası haline getirmeleri sağlanacak (2018-2023). - Gençlik haftasında sokak sporları olarak sokak basketbolu, halk oyunları, voleybol ve yürüyüş yapılacaktır (2018-2023).
16. Özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin uygun eğitime erişimi	12	Engellilere yönelik okul öncesi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri geliştirilecek ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri etkin bir biçimde denetlenecektir.	MEM	Aile ve Sosyal Politikalar İl Md.,	Engellilerin okula başlamadan önce, almaları gereken eğitim konusunda verilen rehberlik ve danışmanlık hizmetleri geliştirilecektir. Engellilere hizmet veren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin denetimine ağırlık verilecektir. Engelli eğitim desteği harcamaları gözden geçirilecek, farklı uygulama yapıları geliştirilecektir.	-Engelli öğrencilerin aile hekimi ve mahalle muhtarları vasıtasıyla okula başlamadan önce tespit edilmesi ve ona göre eğitimlerine başlamaları (2018-2019) -Okul öncesi bünyesinde özel eğitim sınıflarının açılması (2018-2023). - Rehabilitasyon Merkezlerine avuç içi okuma veya göz tarama sistemlerinin muhakkak kurularak denetimlerin sıkıştırılması (2018-2020)
13. Hayat boyu öğrenmeye katılım 14. Hayat boyu öğrenmenin tanıtımı	13	Sigortalı nüfusun yükseltilmesi kapsamında sosyal güvenliğe ilişkin hak ve yükümlülükler konusunda farkındalık artırılacaktır.	MEM, SGK	İşkur, Ticaret ve Sanayi Odası, Sendikalar	Erken yaşta sosyal güvenlik bilinci kazandırılması amacıyla sosyal güvenlik hak ve yükümlülüklerinin eğitim müfredatına eklenmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Öğrencilere yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.	-SGK'dan uzmanların yardımıyla öğrencilere sigortalı olmanın avantajlarını anlatılması (2018-2020) -Okul müfredatlarına çocukların farkındalıklarını arttırmak adına seçmeli sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri dersinin eklenmesi (2018-2020)

13. Hayat boyu öğrenmeye katılım	14	Hayat boyu öğrenme faaliyetlerinin tanıtımı ve katılımın artırılmasına destek verilecektir.	MEM	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.	Hayat boyu öğrenme anlayışını toplularda yaygınlaştırmak adına etkinlikler düzenlenecektir.	-Her yaş ve meslek grubuna hitap edebilecek kurslar ve seminerler düzenlenmesi (Ev hanımlarına yönelik aşçılık, el sanatları ve yine ev hanımlarına ev hanımlarına yönelik İngilizce, resim, müzik kursları) (2018-2020).
6. Zorunlu eğitimden erken ayrılma	15	Zorunlu eğitimden erken ayrılma nedenleri tespit edilerek bunu önleyici uygulamalar geliştirilecektir.	MEM	İşkur, Ticaret ve Sanayi Odası, Sendikalar	Son yıllarda artış gösteren zorunlu eğitimden ayrılmaların önüne geçmek için bilgilendirme ve bu eğilimden caydırmaya yönelik teşvik programlarına öncelik verilecektir.	-Zorunlu eğitim yaşını tamamlamamış öğrencilerin açık öğretime kaydının engellenmesi (2018-2023). -Olumsuz fiziki ve çevre koşullarına rağmen eğitimi tamamlamış ve topluma örnek teşkil edecek kişilerin teşvik amaçlı halkla buluşturulması (2018-2023) -Zorunlu eğitimden erken ayrılma sebeplerine göre sonrasında yaşanabilecek güçlükler konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması (2018-2023). - Okullar açılmadan önce şoförler eğitime tabii tutulacaktır (2018-2023) - İhale şartnamesine araçlarda kamera bulundurma şartı getirilecektir (2018-2020). - Okullar açılmadan servis şoförlerine verilen eğitim haricinde şoförlere yönelik olarak üçer aylık periyotlarla MEB Taşıma Yoluyla eğitim erişim yönetmeliği esasları ve ilgili diğer mevzuatlar hususunda eğitim verilecektir (2018-2023). - Öğrenci-veli ve şoförlere yönelik anket uygulaması yapılacak ve veli toplantıları /şoförlerle yapılan toplantılarda bunun sonuçları ilgililerle değerlendirilecektir (Yılda 2 kez 2018-2023). - Servislerin tamamında rehber personel bulundurma şartı getirilecektir (2018-2023). - Ağustos ayında yatılı kapsamında olan köylere 1 kez gidilecek (2018-2023).
7. Taşımali Eğitim	16	Taşımali eğitimin kalitesi yükseltilecektir. Okul servis araçlarının denetimleri yapılacaktır.	MEM	Kaymakamlık, İlçe Samsun Büyükşehir Belediyesi, Samsun Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası, Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü,	Taşıma şoförlerine gerekli eğitimleri verilecek. Araç içi kamera sistemi aktif hale getirilecek. Öğrenci servislerinin öğrenci dışındaki yük ve yolcu taşımaları engellenecektir.	- Okullar açılmadan önce şoförler eğitime tabii tutulacaktır (2018-2023) - İhale şartnamesine araçlarda kamera bulundurma şartı getirilecektir (2018-2020). - Okullar açılmadan servis şoförlerine verilen eğitim haricinde şoförlere yönelik olarak üçer aylık periyotlarla MEB Taşıma Yoluyla eğitim erişim yönetmeliği esasları ve ilgili diğer mevzuatlar hususunda eğitim verilecektir (2018-2023). - Öğrenci-veli ve şoförlere yönelik anket uygulaması yapılacak ve veli toplantıları /şoförlerle yapılan toplantılarda bunun sonuçları ilgililerle değerlendirilecektir (Yılda 2 kez 2018-2023). - Servislerin tamamında rehber personel bulundurma şartı getirilecektir (2018-2023).
8. Yurt ve pansiyonların doluluk oranları	17	Pansiyon kullanmaya ihtiyaç duyan öğrencilerin tespiti, pansiyonun farkında olmayan aile ve öğrencilerin bilinçlendirilmesi, pansiyonda kalan okulların ayrıştırılması	MEM	İlçe MEM, tüm okul müdürlükleri, muhtarlıklar, aileler	- Alan taraması yapılarak ilçeye uzak köylerde yaşayan öğrenciler pansiyona yönlendirilecek. - Lise ve ortaokul öğrencilerinin aynı pansiyonda kalmaması için görüş bildirilecek. - Pansiyonda kalan öğrencilerin aileleri bilinçlendirilecek.	- Ağustos ayında yatılı kapsamında olan köylere 1 kez gidilecek (2018-2023).

Eğitim ve Öğretimde Kalite

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yapılacak İşlemler	Performans Göstergesi
18	Güncellenen müfredatın işlevselliğinin artırılması	MEM		Dijital içerikler artıracak ve sınıf içi öğretim uygulamalarına yönelik iyi örnekler geliştirilerek paylaşımına açılacaktır.	-Öğretmenlerin dijital içerik geliştirip paylaşmalarının sağlanması ve başarılı öğretmenlerin ödüllendirilmesi (2018-2023) -Tüm okullar Android ve iOS tabanlı uygulamalar geliştirecek, bu uygulamalar üzerinden etkinlikler planlamaları sağlanacaktır (2018-2023).
19	Okullara yönelik proje destek mekanizması geliştirilecektir.	MEM	Üniversite	Okulların eğitim kalitesini artırmak ve başarı farklılıklarını gidermek için rekabetçi bir anlayışla okulların proje üretmesi sağlanacak ve imkânları kısıtlı okulların başvurmasına öncelik verilecektir. Okulların performansının değerlendirilmesi için mekanizma geliştirilecektir.	- Öğrenmeyi öğrenme eğitim projesi hazırlanacak, OMÜ ile işbirliği içinde seminer düzenlenecek (2018-2020).
20	Çocukların ve gençlerin güvenli internete erişim imkânları artırılabilecektir.	MEM, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.,	Aile ve Sosyal Politikalar İl Md., STK'lar	Teknoloji ile internetin çocukların ve gençlerin gelişimi üzerindeki olumsuz etkileri de göz önünde bulundurularak bu kesimlerin aktif ve sosyal hayattan uzaklaşmasına sebep olmayacak ve güvenli bir şekilde bu imkân ve hizmetlere erişimlerini artırıcı mekanizmalar geliştirilecek ve mevcut yapılarda da yeni düzenlemelere gidilecektir.	-İnternet içerik geliştirme kurslarının açılacak ve katılım teşvik edilecek (2018-2019). -Okullarda belirli saatlerde bilgisayar sınıfları öğrencilerin hizmetine açılacaktır (2018-2023) - Öğretmen, veli ve çocuklarla birlikte, karşılıklı e-iletişim kanalları kullanılarak, örnek site ve doküman paylaşımı sağlanacak. Her öğrenciye sosyal medya hesabı kazandırılacak. Veli ve öğretmenleri karşılıklı arkadaş olacak şekilde hem kontrol hem iletişim sağlanacak sistem devamsızlık takibi içinde kullanılacaktır (2018-2023).

2. Okuma kültürü	21	Okuma kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler yapılacaktır.	MEM	Samsun Büyükşehir Belediyesi	Türkiye'de okuma alışkanlığının mevcut durumunu tespit etmek üzere Okuma Kültürü Haritası çıkarılacaktır.	-Samsun genelinde "Neden Okumuyoruz?" sorusunun cevabını bulmaya yönelik anket ve görüşme çalışmaları yapılacaktır (2018-2020). - Samsun Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği yapılarak Samsun kitap fuarına ilçelerden katılan öğrenci sayısını artıracak ve onları kitap okumaya teşvik etmek için fuar "Öğrenciler Yazarlarla Buluşuyor" projesi kapsamında ünlü yazarlarla buluşmaları sağlanacaktır (2018-2023). -Kütüphanelerin halkın kullandığı sosyal alanlara da yaygınlaştırılarak (lokal, kafe, vb.) kamu spotları yardımı ile okuma kültürü yaygınlaştırılacaktır (2018-2020).
12. Üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim ve öğretim hizmetleri	22	Elit kategorisinde yer alma potansiyeli taşıyan sporcuları seçme, yönlendirme ve normlandırma sistemleri geliştirilecektir.	MEM, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.	Üniversite	Spor alanında yetenekli bireylerin erken yaşta tespit edilebilmesi ve gerekli yönlendirmenin yapılabilmesi amacıyla elit kategorisinde yer alma potansiyeli taşıyan sporcuları seçme, yönlendirme ve normlandırma sistemleri geliştirilecektir.	- İl çapında tarama yapılması için gerekli kuruluşlarla (Üniversite-Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Md.) iletişim ağı kurulacaktır (2018-2023). -Alanlarında uzman kişilerin (antrenör, ressam vb.) davet edilerek öğrencilere yönelik tarama ve yönlendirme çalışmaları yapılacaktır(2018-2023).

Kurumsal Kapasite

Eylem No	Eylem Adı	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yapılacak İşlemler	Performans Göstergesi
23	Tüm eğitim kademelerinde tekli eğitime geçilmesi çalışmaları hızlandırılacaktır.	MEM	Samsun Büyükşehir Belediyesi	Fiziki altyapı olanakları artırılarak bütün eğitim kademelerinde ikili eğitim uygulamasına son verilmesine yönelik bir yol haritası çıkarılacak ve uygulamaya başlanacaktır.	- Tüm kademelerde tekli eğitime geçilecektir (2018-2019) - Sınıf mevcutlarının en fazla 20 kişi ile sınırlanabilirliği için ek derslikler yapılacaktır (2018-2023).
24	Okulların fiziki ve iç mekân kalitesi artırılacaktır.	MEM	Samsun Büyükşehir Belediyesi, Mimarlar ve Mühendisler Odası	Eğitim yapılarını ve mekânsal kaliteyi artırmak üzere nitelikli okul, nitelikli eğitim anlayışının benimsendiği, konforlu, enerji tasarrufu sağlayan, güvenli, fonksiyonel ve estetik görünümü yeni tip projeler yaptırılacaktır.	-Okullarda Fen, Türkçe, Sosyal Bilgiler vb. derslere ait etkinlik sokakları öğrencilerle birlikte oluşturulacaktır (2018-2020) -Din Öğretimine bağlı okullarda öğrencilerin abdest alma ve namaz kıyama mekânlarının uygun hale getirilmesi için çalışmalar yapılacaktır (2018-2019) -Eğitim kurumlarında ısı yalıtımı amacıyla mantolama çalışmaları yapılacaktır (2018-2020).
25	Öğrenci başına eğitim öğretim desteğinin etki değerlendirilmesi yapılacaktır.	MEM	Sendikalar	Devlet tarafından özel okullar için sağlanan eğitim öğretim desteğine ilişkin veriler derlenecek, verilen desteğin her bir eğitim kademesi için etki değerlendirilmesi yapılacak ve sonuçlar kamuoyuyla paylaşılacaktır.	-Başarılı özel okulların teşviklerinin devam etmesi, başarısız veya farklılık yaratamayan özel okulların durumlarının tekrar gözden geçirilmesi konusunda Milli Eğitim Müdürlüğünce çalışma yapılacaktır (2018-2023).
26	Eğitim hizmetlerinin sunumunda Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki il, ilçe ve okul yönetimlerinin yetki ve sorumlulukları artırılacaktır.	MEM	Sendikalar	Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki il, ilçe ve okul yönetimlerinin mali ve idari konularında yetki ve sorumlulukları artırılarak verimlilik ilkeleri çerçevesinde, önceden belirlenmiş performans göstergeleriyle ölçülebilir bir yapı oluşturulacaktır. Gereki denetim ve kontrol mekanizmaları tasarlanarak rekabetçi bir ortam sağlanacaktır. Okul	-Velilerin okul eğitim harcamalarında desteğinin alınması için bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır (2018-2023). -Okulların ihtiyaçlarını uzman kişiler tarafından keşifler sağlanarak, okul idarecileri sonra ödeneğin sağlanarak, okul idarecileri tarafından okul eksiklerinin giderilmesi için yöneticilere yetki devri çalışmaları yapılacaktır (2018-2020) -TEFBİS sisteminde geçmiş yıllarda oluşan farkların düzlenenecektir (2018-2019).

4. Hizmet içi eğitim kalitesi ve uzaktan hizmet içi eğitim uygulamaları	27	Hizmet içi eğitimin kalitesinin artırılmasına ve online hizmet içi eğitim verilmesine yönelik çalışmalar başlatılacaktır.	MEM	MEM	İdarelerinin bütçeleme süreçlerindeki yetki ve sorumlulukları artırılacaktır. Türkiye'de Eğitimin Harcamaları ve Eğitim Sisteminin (TEFBİS) kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	-Her eğitim öğretim yılında iletişim konusunda öğretmenlere yönelik en az bir kere iletişim konusunda öğretmenlere yönelik eğitim verilmesi. - Nisan 2018 ayından itibaren; Aile, Çocuk ve Öğrenci psikolojisi konularında online hizmet veren siteler belirlenerek duyurulacak ve faydalanılması sağlanacak. -Velilerden okullara en çok destek verenlerin tespit edilecek ilçe genelindeki resmi törenlerde müki amirlerce taitf edilecek (2018-2023) -Taşıma yapan araçlarla velilerin okula getirilmesi sağlanacak, velilerin uzaklık veya vasita yok bahanesi okula gelme gerekeceği bertaraf edilecektir (2018-2019). - Yurt öğrencilerinin velisi yurt sorumlu idarecilerinin toplantılarına katılımı sağlanacaktır (2018-2023). - Okul Aile Birlikleri organizasyonu; 2018 Nisan ayından başlamak üzere, bütün velilere ulaşılarak, beklentiler ve hayat tecrübelerinin paylaşıldığı programlar düzenlenecek (2018-2023). - Her Mayıs ayında her veliye "Televizyonu Kapatıyoruz Çocuklarımızla Oyun Oynuyoruz" projesi kapsamında çocuklarıyla evde oynayabilecekleri oyunları içeren 4 haftalık bir etkinlik takvimi gönderilecek velilerin-çocuklarıyla olan etkileşimleri artırılacaktır (2018-2020).
9. Okul aile birlikleri ve ailelerin katılımı	28	Veliler ve okul aile birliklerinin eğitim-öğretime etkin bir şekilde katılmaları sağlanacaktır.	MEM	MEM	Velilerin çocuklarıyla verimli zaman geçirmeleri sağlanacak, eğitim evden başladığı ve velinin eğitim öğretiminin öğretmen ve öğrenci ile üçüncü ayağı olduğu anlayışını benimsemesi sağlanacaktır.	

Kaynakça

- 2017 Yılı Yatırım Programı (2017, Ocak). *Resmî Gazete*. (Sayı: 29948 (Mükerrer)). Erişim adresi:
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/01/20170114M1-1-1.pdf>
- Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (2006). *Yeşilirmak havzası gelişim projesi*. Erişim adresi:
<http://oka.org.tr/okalcerik.aspx?Id=37>
- T.C. Başbakanlık (2016). *65. Hükümet programı*. Erişim adresi:
<https://www.basbakanlik.gov.tr/docs/KurumsalHaberler/HProgram.pdf>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2014). *10. Kalkınma planı 2014-2018*. Erişim adresi:
<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/12/Onuncu%20Kalk%C4%B1nma%20Plan%C4%B1.pdf>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2016). *10. Kalkınma planı 2016 programı*. Erişim adresi:
<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/YillikProgramlar/Attachments/27/2018%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Program%C4%B1.pdf>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2017). *Orta vadeli program 2017-2019*. Erişim adresi:
[http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/OrtaVadeliProgramlar/Attachments/13/Orta%20Vadeli%20Program%20\(2017-2019\).pdf](http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/OrtaVadeliProgramlar/Attachments/13/Orta%20Vadeli%20Program%20(2017-2019).pdf)
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (2015). *Millî Eğitim Bakanlığı 2015–2019 stratejik planı*. Erişim adresi:
http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/10052958_10.09.2015sp17.15imzasz.pdf
- T.C. Samsun Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2015). *İl Milli Eğitim Müdürlüğü 2015-2019 stratejik planı*. Erişim adresi:
http://samsun.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/02052838_samsunilstratejikplan02.10.2015.pdf
- Türk Eğitim Derneği (2018). *2017 Eğitim değerlendirme raporu*. Erişim adresi:
<https://tedmem.org/yayin/2017-egitim-degerlendirme-raporu>

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

A Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T 0 362 431 24 00
F 0 362 431 24 09
W www.oka.org.tr
E info@oka.org.tr
Twitter /okaorgtr
F /OrtaKaradenizKalkinmaAjansi

AMASYA YATIRIM DESTEK OFİSİ

Dere Mah. İğneci Baba Sk. No:30 Amasya
T. 0 (358) 212 69 66 F. 0 (358) 212 69 65

ÇORUM YATIRIM DESTEK OFİSİ

A. Karekeçili Mah. Gazi Cad. No:1 Çorum Valiliği A Blok Kat:3 ÇORUM
T. 0 (364) 225 74 70 F. 0 (364) 225 74 71

SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T. 0 (362) 431 24 00 F. 0 (362) 431 24 09

TOKAT YATIRIM DESTEK OFİSİ

Kabe-i Mescit Mahallesi Bekir Paşa Sokak No: 11 MERKEZ / TOKAT
T. 0 (356) 228 93 60 F. 0 (356) 228 97 60